

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 17. augustā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Juris Juriss,
kolēģijas sēdē izskatījusi [...] pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 137/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma 464. panta septīto daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju no [datums].

2. Apstrīdētā norma noteic: “Ja tiesnešu kolēģijai nav acīmredzama pamata uzskatīt, ka, izskatot blakus sūdzību, pārsūdzētais lēmums tiks pilnīgi vai kādā tā daļā atcelts vai grozīts, tā Augstākās tiesas rīcības sēdē ar vienbalsīgu lēmumu var atteikties pieņemt blakus sūdzību. Šādā gadījumā samaksāto drošības naudu par blakus sūdzību neatmaksā.”

3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzējs nokavēja termiņu prasības pieteikuma iesniegšanai tiesā un lūdza to atjaunot. Tomēr Latgales rajona tiesa šo lūgumu noraidīja. Par šo rajona tiesas lēmumu pieteikuma iesniedzējs iesniedza blakus sūdzību Latgales apgabaltiesā, bet par tās lēmumu – blakus sūdzību Senātā. Ar senatoru kolēģijas lēmumu jautājums par nokavētā prasības pieteikuma iesniegšanas termiņa atjaunošanu nodots jaunai izskatīšanai. Latgales rajona tiesa, izskatot jautājumu atkārtoti, noraidīja pieteikumu par nokavētā termiņa atjaunošanu un atteicās pieņemt prasības pieteikumu daļā, attiecībā uz kuru termiņš nokavēts. Arī šo lēmumu pieteikuma iesniedzējs pārsūdzēja. Savukārt senatoru kolēģija, pamatojoties uz apstrīdēto normu, atteicās pieņemt pieteikuma iesniedzēja blakus sūdzību, jo tajā norādītie argumenti nedeļa acīmredzamu pamatu uzskatīt, ka, izskatot blakus sūdzību, pārsūdzētais lēmums tiks pilnīgi vai kādā tā daļā atcelts vai grozīts.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar viņam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās pamattiesības, jo liedz viņa pieteikuma izskatīšanu pēc būtības vismaz vienā tiesu instancē.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

4. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Senatoru kolēģijas lēmums, ar kuru atteikts pieņemt pieteikuma iesniedzēja blakus sūdzību, nav pārsūdzams. Tātad viņam nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otro teikumu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža, ja personai nav iespēju tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no [datums], kad stājās spēkā senatoru kolēģijas lēmums lietā Nr. [..]. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2026. gada 22. jūlijā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums. Par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē atzīstama juridiskā argumentācija, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 92. pantam, jo piešķir tiesības senatoru kolēģijai atteikties pieņemt blakus sūdzību arī tādos gadījumos, kad tā iepriekš atcēlusi zemāku instanču tiesu nolēmumus un nodevusi jautājumu atkārtotai izskatīšanai.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka ņemot vērā kasācijas instances tiesas nozīmi un funkcijas demokrātiskā tiesiskā valstī, likumdevējam ir jānodrošina, ka šī tiesa efektīvi īsteno savas funkcijas (*sk. Satversmes tiesas 2020. gada 12. marta sprieduma lietā Nr. 2019-13-01 16.1. punktu*). Lai kasācijas instances tiesa varētu pienācīgi veikt savu darbu, proti, izlemt principiālus materiālo un procesuālo normu piemērošanas jautājumus, likumdevējam iespēju robežās tā ir jāatslogo no nepamatotu sūdzību izskatīšanas. Atslogojot Senātu no nepamatotu sūdzību izskatīšanas, tiek nodrošināta tā darbības efektivitāte, proti, iespēja novirzīt ierobežotos resursus to lietu izskatīšanai, kurās konstatējami procesuālo vai materiālo normu piemērošanas pārkāpumi un kurām ir nozīme judikatūras tālākveidošanā. Turklāt tiesības uz pieeju kasācijas instances tiesai neietver prasību ikvienu lietu izskatīt pēc būtības un sagatavot pilnu tiesas spriedumu (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 21. oktobra sprieduma lietā Nr. 2013-02-01 10.1. un 11. punktu*). Satversmes 92. panta pirmais teikums nosaka likumdevēja pienākumu pieņemt taisnīgas tiesas spriešanai nepieciešamās procesuālās normas, bet šī norma neparedz konkrēta jautājuma izšķiršanu atbilstoši tādām procesuālajam regulējumam, kādu persona vēlas (*sk. Satversmes tiesas 2012. gada 1. novembra sprieduma lietā Nr. 2012-06-01 10. punktu*).

Ievērojot minēto Satversmes tiesas judikatūru, pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izriet prasība kasācijas kārtībā izskatīt visas blakus sūdzības, arī gadījumos, kad senatoru kolēģijai nav acīmredzama pamata uzskatīt, ka, izskatot blakus sūdzību, pārsūdzētais lēmums tiks pilnīgi vai kādā tā daļā atcelts vai grozīts. Savukārt tas, vai konkrētajā lietā senatoru kolēģijai bija pamats piemērot apstrīdēto normu, proti, vai pastāvēja acīmredzams pamats uzskatīt, ka izskatot blakus sūdzību, pārsūdzētais lēmums tiks pilnīgi vai kādā tā daļā atcelts vai grozīts, ir tiesību normu piemērošanas jautājums, kura pārvērtēšana nav Satversmes tiesas

kompetencē (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*).

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (ieteikums Nr. 137/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina